

Pozamezna številka stane 2 kroni.
Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inzerati ali oznanila se narečunajo po dogovoru; pri večkratnem inzeriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban šte. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštšina v državi SHS pavšalirana.
„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvo je v Mariboru, Koroška cesta šte. 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban šte. 113.

27. šte. Maribor, dne 6. marca 1922. Letnik XIV.

Kaj bo z novimi volitvami?

Kakor se nam poroča iz Beograda, se vrše v radikalnem in demokratskem klubu ob enem dolgotrajne konferenčne vprašanje o novih volitvah. Razlika med obema grupama je ta, da radikalni volitve forsirajo, a demokrati jih na vse pretege zadržujejo. Radikalni odklanjajo način dvojnih kandidatov, takozvanih kvalifikovanih in nekvalifikovanih. Pri demokratih pa je močna grupa, ki hoče, da bo nov izborni zakon še zopet imel kvalifikovane kandidate. Na ta način upajo demokrati oteži vsaj nekatere svoje veljake. Seje v obeh klubih so burne.

Demokrati in radikalni se zdaj naložijo za Nemci in Madžari. Celo ljubljansko „Jutro“ vsak teden vsaj po enkrat lansira v svet mal slavošpev na Nemce, enkrat mariborske, drugokrat celjske. Radikalni lovijo Kočevarje in vojvodinske Svabe. Znanega ustvaritelja slovitega „votum separatum“ dr. Lenarda so poslali radikalni — vsaj tako se je dr. L. legitimiral — nakupovat neko tiskarno v Gornji Radgoni. V tej tiskarni bi izhajalo radikalno — glasilo.

Zemljeradniki so precej razbiti. 5 poslancev je že izstopilo iz zemljeradniškega kluba. Nekateri so prvi hip vstopili v klub SKS, a te dni so ustanovili „klub kmetičev.“ Na čelu mu je neki Popadič. Zemljeradniški klub je danes slabjši po številu nego Jugoslovanski klub, ki šteje 28 poslancev. Zemljeradnikom se pozna, da nima obzira vodstva. Teško je, da bi zemljeradniki pri bodočih volitvah mnogo pridobili. Do tuzije med zemljeradniki in SKS pa celo ne bo prišlo, saj še celo zemljeradniški uskoki in izbeglice Popadič, Benin in drugovi — niso marali sedeti ukupno z Mermolji, Pucelj, Drotiniki in enako koritarsko bažo.

Nemci in Madžari bodo skorogotovo ustanovili lastno stranko in listo za volitve v narodno skupščino in oblasno ter srezke zbornice. „Deutsches Volksblatt“, nekakšno oficijozno glasilo Nemcev v Jugoslaviji, piše, da bodo Nemci in Madžari v bodočem parlamentu igrali med grupami opozicije in vladne koalicije ulogo posredovalca. To se pravi, da bodo skušali tudi ti zebati oves iz vladnega korita.

Volitve v narodno skupščino se gotovo ne bodo vršile v letu 1922. Slišijo se celo glasovi, da bo vladajoča — klika tako dolgo zavlačevala nove volitve, dokler ne bo dveletna doba se danega parlamenta potekla.

Bojijo se novih volitev, bojijo!

Proti krivicam nad bolniki in siromaki.

Iz govora poslanca Jugoslovanskega kluba g. Skulja na 31. seji narodne skupščine.

Posledice našega slabega gospodarstva segajo že v prav vse panoge javnega državnega gospodarstva, opazajo in čutijo se v veliki meri celo v onih panogah, našega javnega življenja, ob katere pač ne bi smeli nikdar pljuscati valovi in posledice državnega nerada: to je skrb za bolne, skrb za zdravstvo in vse, kar spada pod ta pojem, in drugič, skrb za onemogle in pomoči potrebne člane naše države.

Ako se posledice slabega državne gospodarstva pojavljajo že v teh panogah javnega življenja, je to pač znamenje največje krize. Kakor se glasi poročilo sanitetnega referenta, stojimo mi pred silno, pred strašno katastrofo, da nam odpove prevažna skrb za saniteto in skrb za onemogle. Poročilo se namreč glasi, da pridemo v slučaju, ako se naše gospodarstvo in naša skrb za saniteto ne zboljša, do groznega zaključka, da bo morala

država zapreti bolnice in druge državne zavode, ki skrbijo za onemogle in pomoči potrebne.

Vprašajmo se, kakšne posledice bo rodilo vse to, če pride res do te katastrofe! Ali naj potem bolnice v državnih bolnicah kar pustimo, da poginejo lakote? Ali naj jih mečemo iz bolnic? Ali naj zapremo vrata javne pomoči tistim, kateri te pomoči v svoji nesreči najbolj potrebujejo?

Kulturno stanje države se sodi tudi po stanju sanitetnih razmer. Če doleti našo državo v tem oziru katastrofa, potem si moramo biti na jasnem, da bo naš ugled padel ne samo v notranjosti države med državljanji samimi, ampak tudi na zunaj.

Če bi bila država prisiljena vsled svojega slabega gospodarstva, da zapre, kakor se glasi poročilo sanitetnega referenta, državne dobrodelne zavode, kaj naj se pa potem zgodi s privatnimi zavodi? Kaj naj se zgodi s onimi bolnicami, ki jih je dvignila in vzdrževala morda stoletja privatna dobrota in humaniteta? Če država ne bo zmožna, vzdrževati svojih lastnih zavodov, bo toliko manj hotela podpirati privatne zavode.

Nadaljna posledica slabih finančnih razmer, ki se bo razvila sama ob sebi, je tudi ta, da bodo odpovedale tudi druge akcije medicine. Vse razne važne akcije profilakse morajo nenekkrat zastati, obustaviti se mora delo za rešitev tistih velikih socialnih vprašanj, s katerimi se moramo tudi mi baviti: vprašanje antialkoholne akcije, antituberkulozne akcije, boja proti spolnim boleznim itd. Vse to: medicina kot taka kakor tudi socialno delo mora pri nas odpovedati pod pritiskom slabega gospodarstva.

Za mesec julij se pripravlja v Ženevi mednarodni kongres za pobijanje sodobne nemorale. Tudi naša država se bo vsekako na tem mednarodnem kongresu udeleževala s predlogi in s svojim sodelovanjem. Toda s kakšnim ugledom bomo mi tam nastopili, ako bomo prišli doma do tako žalostnih razmer, ki bodo klicale humanitarne kroge iz drugih držav, da iz ozirov humaniteta pridejo na pomoč nam v lastni državi?

Kje je enakopravnost?

Če vzamemo naš proračun, vidimo, da pride v Sloveniji na eno bolniško posteljo na leto 3000 dinarjev stroškov, na Hrvaškem in v Slavoniji 1200 dinarjev, v Srbiji pa 6000 dinarjev. Vprašajmo se: ali je zdravje in življenje državljana v okolici Ljubljane kaj manj vredno nego življenje in zdravje človeka iz okolice Niša ali Beograda? Stati moramo na stališču, da je zdravje poslednjega seljaka prav tako dragoceno, kakor zdravje prvega ministra v državi. — To je resnica, a ta resnica se ne kaže v proračunu. Če smo res demokratična država, moramo stati na stališču, da je zdravje in življenje zadnjega kmeta prav tako dragoceno, kakor življenje prvega kapitalista v državi. V privatnem življenju velja princip, da naj se nehalo vsi predsodki in vsa nasprotja vsaj pri bolniški postelji.

V prečanskih pokrajinah imamo razvito posebno katoliško cerkveno organizacijo, ki ima namen, posvetiti se iz višjih nagibov službi bolnih in onemoglih. To so organizacije takozvanih usmiljenih bratov in usmiljenih sester.

Te organizacije služijo prostovoljno po naših bolnicah in vseh zavodih, ki imajo namen, pomagati revnim, onemoglih, bolnim itd. Prostovoljno vršijo ta posel. Malenkosten je znesek, ki ga država prispeva tem organizacijam, in moje mnenje je, da moramo že s stališča državnih financiti za tem, da nam ljudem, ki delajo skoro brezplačno v državnih zavodih, iz lastnega interesa kolikor mogoče pomagamo in jih ohranimo pri dobri volji, ne pa, da jih odbijamo ter daleč

zapostavljamo pred raznimi organizacijami, ki javnosti malo ali prav nič ne koristijo, čisto celo škodujejo.

Odkod nadalje to, da medicinski, visokošolski iz Srbije, ki študirajo zunaj, dobivajo mesečno 1000 čehoslovaških kron, medtem ko oni, iz preka do bivajo po 130 čehoslovaških kron, odnosno mnogi Slovenci n. pr. v Gradcu ničesar? Če bomo na ta način postopali, bomo onemogli d'jakom vsak nadaljnji študij.

Močnim vse, onemoglim pa nič.

Kje je skrb države za onemogle, skrb za uboge, skrb za siromašno dečo, skrb za civilne invalide, skrb za družine, ki so se vrnile iz ujetništva itd.? Pri nas v Sloveniji kaže statistika, da je naraslo število onih, ki so navezani na tujo pomoč, na 20.000. — Freišnji deželni zbor je ustanovil razne biralnice, razne ustanove za uboge, mi se pa še vedno gibljemo v prejšnjih letih 1919 in 1920, ko vendar draginja tako narašča, z draginjo pa narašča tudi število revežev, narašča število potrebnih.

Število 20.000 pomeni veliko množico, in mi čutimo, kako se že vsak dan ponavljajo glasovi, da množice zahtevajo od vodstva države „panem“. Gospodje! Vsak mogočim imperator rimski se je stresel takrat, kadar so množice zaklicale „panem“! Tako tudi vam gospodje, ki vodite državno gospodarstvo, pravim: pripravimo se na ta klic, da bednim odpomoremo. Množice zahtevajo kruha, panem jim dajmo, circenses pa vam prepustimo, se veda ne na državne stroške.

Na eni strani se nam grozi, da bomo zaprli državne zavode, bolnice, se odklanja podpora onemoglim, sirotam itd., na drugi strani pa vidimo, kako se množijo orožniške postaje, kako se ustanavljajo nove orožniške komande itd. Pri nas je znan slučaj iz nekega okraja, kjer je bilo poprej sledeče razmerje: bil je en oficir, en pisar in šest mož. Sedaj sta pa tam 2 orožniška oficirja, 4 pisarji in 16 mož. To delo, ki ga je prej opravljalo 8 mož, opravlja danes 20 mož. To je reukcija uradništva! Mi se zahvaljujemo za to ljubezen, da se nas tako štiti z orožniki. Izjavljamo pa, da si polovico te ljubezni lahko prihranite in za 50% orožništva lahko odpustite, zlasti pri nas, kjer je ljudstvo tako miroljubno.

Tako vidimo, da se na eni strani to, kar je nujno potrebno, ne ceni, da se to ovira, da to hira in da stojimo pred katastrofo, da pa na drugi strani mečemo denar brez koristi ven. — Gospodje, mi ne živimo v najbolj splendidnih finančnih razmerah in zato nujno potrebujemo racionalnega gospodarstva.

Moderna država ima velike socialne naloge, mi pa vidimo, da naša vlada sedaj niti najprimitivnejših socialnih nalog ne vrši, da ne skrbi za bolne in onemogle, zaradi tega se v nas in v vsakem poštem opazovalcu naših sedanjih razmer more poroditi en izraz in ena izjava: mi ne moremo in ne smemo zaupati vladi oas zato, ker je naš prvi princip: rei publicae salus suprema lex. Zaupati ji ne moremo zaradi tega, ker nam je blaginja države prva skrb in prva dolžnost.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Volitve novega predsedstva v narodni skupščini se je vršila dne 3. t. m. Volili so: predsednika, podpredsednika in 4 tajnike. Oddanih je bilo 191 glasov; od teh je dobil demokrat dr. Ivan Ribar 146. Mihajlo Stojčič 15 in Ivan Mrmoča 1 glas. Poslanci Jugoslovanskega kluba so oddali prazne glasovnice. Izvoljen je bil dr. Ivan Ribar. Za I. podpredsed-

nika je bil izvoljen Milorad Vujičić, za II. podpredsednika pa Halil beg Hrasnica. Za tajnike so bili izvoljeni dr. Vojislav Janjič, Janko Rajar (S. KS), Husein Alič in Radislav Agatonovič. — V toku razprave glede razdelitve posameznih mest v predsedstvu Narodne skupščine je dr. Korošec zahteval za svojo stranko podpredsedniško mesto, ker se je določilo, da naj bodo stranke zastopane po številu svojih poslancev. Do sporazuma pa v tem vprašanju ni prišlo. Vladne stranke so ponudile Jugoslovanskemu klubu mesto tajnika, kar je pa isti odklonil, ker predstavlja največjo stranko v Sloveniji in zavzema po številni večji tretje mesto v zbornici.

REKA

Srditi poulični boji so izbruhnili dne 3. t. m. na Reki. Fašisti so, vzvoljeni radi uboja nekega lovariša, navalili na vladno g. Zanella. Proti redarjem so mefali bombe, strelalo se je s strojnimi, puškami in revolverji. Vladno palačo je obstreljevala forpédovka, ki se je slučajno nahajala v reški luki. Oddanih je bilo 50 strelcev. Vladna palača je silno poškodovana. Zanella je moral izvesti belo zastavo. Vladne čete so početje laških fašistov podpirali s pasivno rezistenco.

Revolucionarni odbor za narodno obrambo na Reki je proglasil ujedinenje Reke z Italijo.

Zanella se je odpovedal vladi in odpotoval v Trst.

Mir vlada zopet na Reki.

POLJSKA.

Poljski kabinet Ponikowski je sporočil državno sejo marsalu Pilsudskemu svojo ostavko. Pišejo, da je ta poljska vladna kriza do nekosežnega pomena in bi imela slabe posledice.

Beleške.

Staro-turško je še najboljšo! — Turških načinov in metod je menda še vse pre malo. „B. Dnevnik“ predlaga vsak čas nove. Zelo značilen je tale predlog: V slučaju Pašičeve smrti naj se postopa po vzoru Mehmeda Sokoloviča. Zgodovina pripoveduje namreč, da je sultan Sulejman naglo umrl pred Sigetom in Mehmed, veliki vezir, ni hotel razglasiti njegove smrti, ker se je bal, da bi se v pomankanju prave glavne razuzdana vojska. Mrtvega sultana je lepo balzamiral in ga skozi 48 dni postavljali za mizo k obedu in k večerji, vojaki so ga videli in meneč, da živi, so se ga bali in ostali mirni in pokorni. — Tudi radikalno-demokratska zveza na naši je taka razuzdana vojska in če izgubi svojo pravo glavo — Pašiča, bi se tudi razšla na vse vetrove. Pašič je z lo star, njegova smrt nas lahko naenkrat iznenadi in ker se to pri razuzdanih in nesložnih demokratih in radikalih ne sme zgoditi, naj se tako napravi kot z mrtvim sultanom Sulejmanom. Njegova smrt se ne bi smela objaviti, naj bi se reklo, da je bolan, in v tem času bi se že našla kakšna druga velika glava, ki bi nadaljevala vzdrževanje neobhodno potrebne radikalno-demokratske „vojske.“ Ali naj častitamo Pašiču, ker ga je „B. Dnevnik“ promoviral za Sulejmana, ali pa muslimanskim vladinovem, ker je njihova davna prošlost še danes v toliki časti in celo za vzor? — Salo vstran. Kulturni ljudje, ki take stvari čitajo, v beograjskih listih vladnega tabora, res ne vedo, ali se naj razjočejo, ali pa nasmejejo.

Se nam bodo zopet smejali. Na račun vojne odškodnine smo prejeli od Nemčije v spremstvu našega delegata 500 vagonov, ki so se peljali preko Solnograda proti Podrožici. Avstrija je zahtevala od nas prevoznino za te vagone. Naš delegat se je peljal v Beograd po denar za prevoznino, a vagoni so čakali porazdeljeni na vse postaje od Solnograda do Podrožice.

Med časom, ko je rajžal naš delegat v Beograd po denar, je računala Avstrija od vsakega vagona za vsako 200 K ležarine, to je na dan za vsak vagon 4800 K, od vseh 500 vagonov 24 milijonov kron. Ko se je vrnil delegat iz Beograda in dospel v Jesenice, mu je zaplenil carinik ves denar pod pretvezo, da ne sme preko meje vzeti seboj več nego 300 dinarjev. Carinarna še sedaj ni vrnila delegatu denarja, milijonski izdatki za ležarino pa rastejo, rastejo.

Hočeš, nočeš — moraš! Ni še dolgo, ko je prodajal po Mostarju neki fabrikant svoje patrijotične slike v spremstvu zelo hudega policaja, ki si je vsakega, ki je slike odklonil ter od bil fabrikantu velik profit, radi pomankanja patrijotizma zelo dobro zapomnil, sedaj pa čitamo o novi podobni agitaciji z zelo učinkovitim pritiskom. „Kolo srbskih sestara“ v Beogradu je izdalo kalendar „Vardar“ in ga razposlalo vsem višjim komandam na razprodajo. Komanda zagrebške divizije je svojo nalogo dobro razumela ter je razposlala te kalendare nižjim komandam z izrečnim pristavkom, da nazačajo vsakega oficirja, ki ne bi hotel kupiti, to se pravi, vedeti hoče za tiste, ki se lahko že sedaj pripravijo na potovanje k reki Vardariu v Makedoniji, ker doma nimajo dovolj smisla za vsako agitacijo, ki prihaja od zgoraj.

Ima vremena, — pa če je še tako drago. Kakor znano, je naročila naša vlada kovinast (nikelnast in aluminijev) drobiž v Svici. Ko je prispel, je predstavljal za našo državo vrednost od 20 milijonov dinarjev. Svica je dogotovila ta drobiž točno po dogovoru, ter je tudi zahtevala, da se ji dogovorjena svota plača, naša vlada pa to vse prezre in presliši. Najprej že iz stare navade, ker „ima vremena“, potem pa z izgovorom, da stoji švicarski frank previsoko, da je boljše počakati, da pade. Tako se je čakalo in čakalo, padel je tudi seveda ne frank, temveč naš dinar in danes, ko Svica ponovno in prav odločno tirja plačilo za izdelan drobiž, bo moral naš gospod finančni minister vsled visokega kurza švicarskega denarja za dogovorjeno izplačilo v frankih odšteti nič več in nič manj kot 75 milijonov din., to je za 55 milijonov dinarjev več kot tadaj, ko je bil čas in ko se je tudi odobilo plačati. — Kakor vidimo, se minister že dolgo vežba v „moratoriju“ in sedaj ko ga imamo, si na tem primeru posledice lahko predstavlja mo.

Besnica izpod peresa srbijskega opančarja v „Balkanu“. Ta opančar in čevljar piše, da ga boli, ker je naša slavna vojska bosa in ker pre skrbuje tvornica Petrovič Nikolič in drug vojno upravo z najslabšo robo. To podjetje je že bilo od nekada izključeno od vseh pošiljatev za vojsko, ker je nekada preskrbovalo vojsko z nesolidnim obuvalom. Sedaj je dobila ta tvrdka zopet naročilo za 100 tisoč vojaških cokul (čevljev) v vrednosti 12 milijonov dinarjev. Kakovost te robe je taka, da bo čevljev večjemu zdržal 15 dni. Razumemo tega opančarja, a mi se moramo čuditi, kako je mogel zabelježiti, da rabi naša vojna uprava solidno robo, ko je pa pri nas toliko nesolidnega blaga, da ne pride solidno glede konkurence niti v poštev.

Narodno edinstvo označuje beogr. „Republika“ tako-le: „Mi, t. j. Srbi, Hrvati in Slovenci smo trobili za časa svetovne vojne po celem svetu, da smo en narod, ki želi in hoče biti združen v svoji svobodni in neodvisni državi. To smo dosegli, ob istem se je pa pokazalo, da nismo en narod, ampak da smo trije, ker niti Hrvati nočejo biti Srbi ali Slovenci, niti nočejo biti Srbi Hrvati ali Slovenci, niti se nočejo Slovenci pohrvatiti ali posrbiti. Nikakor pa noče nihče izmed njih postati „Jugoslovan“! Zakaj to? Za to, ker se narodnost ne rodi s človekom, ampak se le po njegovem rojstvu z izobrazbo. Na vsak način morajo ljudje, ki pravijo, da so en narod, to tudi čutiti. Med Srbi, Hrvati in Slovenci pa ni tega občutka. Zato ne moremo trditi, da smo en narod, če nismo to po svojem občutku. Da se med ljudstvom uživi čut enotnosti in edinstvenosti, je treba, da ta ljudska masa dolgo živi v državni skupnosti. In v taki skupnosti nismo živeli in

dor misli to vprašanje rešiti z ukazi, odredbami in ustavo, se zelo moti ter sami stvari mnogo škoduje.“

„Dunajski agenti.“ V beograjskih „Novostih“ piše neki Radoslav Vesnić o spomenici Hrvatskega bloka, pravi pa tudi to: „Ta država, katero so dunajski agenti imenovali Jugoslavijo, samo da se iz naziva izbrise ime Srbov, se pogreza vse globokeje in globokeje v črni ambis, globočina in tema se sploh ne da predstavljati.“ — Kakor znano, je to državo tudi sam Pašič nazival Jugoslavijo, tako jo je vrstil sam kraljevič Aleksander v odgovoru na Narodno vijeće 1. decembra 1918 in tako se naziva tudi v mnogih diplomatskih spisih, posebno v Wilsonovih notah. Kdo daje potem temu g. Vesniću pravico, da tako piše? Dokler se bodo s tako pisavo proslavljali vladni listi, se ne smemo čuditi, ako res padamo nižje in nižje. („Slobodna Tribuna“ št. 124.)

Kanonir — inšpektor. Beograjski radikalni list „Tribuna“ poroča: G. Dragotin Drudarevič, bivši artilerijski podnadnik, magacinski nastavljenec železniške direkcije, je bil imenovan za dne inšpektorjem direkcije državnih dolgov. V času, ko se naj odslovi ali vsaj znanjša število nekvalificiranega uradništva, postane inšpektor glavne direkcije državnih dolgov — kanonir.

Same zarote, ki se odkrivajo lepo — po programu. Če okrog Tetova rogovili nek hajduk Bošković in če se nato v bližini Kačanika oglasi Mehonič, se že najde beograjski list, ki odkrije kakó zaroto, v katero so zapleteni seveda tudi avtonomistični muslimani iz Bosne in ne samo iz Sandžaka in južne Srbije. Te zarotniške zveze so natančno umerjene po političnem položaju. Če muslimanski ministri mirno sedijo na svojih stolčkih, se njim prizanaša, če cepetajo, so pa seveda tudi zarotniki in še na Sahib Korkuta, ki vedno posreduje, pade tu pa tam kaka pega. Muslimani so se sedaj zopet enkrat z vladno pomirili, zato je „Beograjski Dnevnik“, ki je iznašal muslimanske zarote, sedaj utihnil, oglasili so se pa drugi listi, ki po programu odkrivajo druge.

Dnevne novice.

Od poslancev Jugoslovanskega kluba so v finančnem odboru: dr. Duličič, Pušenjak in Stanovnik. V verifikacijskem odboru pa: dr. Hohnjevič in Barič. V imunitetnem in administrativnem odboru: dr. Šimrak in Barič. V odboru za prošnje in pritožbe: Brodar in Roškar.

Naši demokrati in slabostjini se bodo poštono skočili v lase. Spor med korumpiranimi bratci demokrati in samostojnimi izdajicami je izbruhnil na poprej celi skupni fronti. Boj je otvoril dr. Kukovec s svojim znanim govorom v Središču. Radi Kukovečevih besed je prinesel in obelodanil „Kmetijski list“ svoja odkritja: kako in koliko je izplačal dr. Žerjav samostojnim kolovodcem. Ko se je doigravala ta praska med demokrati in samostojnimi, je ležal dr. Žerjav težko bolan in menda ni bil niti informiran o tem sporu. No, Gregorju se je obrnilo v Dubrovniku v Dalmaciji na bolje, začel se je zopet zanimati za politiko in izsledil v „Kmet. listu“ slabostjina od kritja glede denarne nagrade demokratov samostojnim. Dr. Žerjav izjavlja v „Narodu“ na odkritja v „Kmetijskem listu“, da so kopa taži in zavijanj. Dr. Žerjav pravi, da ima sedaj proste roke, ker ga je „Kmetijski list“ s svojim napadom odvezal dolžnosti molka. Boj med demokrati in slabostjinimi sinovi bo postal zanimiv, ker očeka Žerjav ne poznajo v maščevalnosti nobenega pardona.

Za koliko je oškodoval g. minister Pucelj državno blagajno s področno prodajo nemške živine? Nemčija nam je poslala na račun vojne oškodnine 17.000 volov. Te vole je prodal g. minister Pucelj brez licitacije kar pod roko znani družbi „Rade Pašič—Predovič—Hafner“ po 4 din. en kilogram. Ta družba je prodala to živino v Svico po 1.60 frankov 1 kg. — Puceljevi kupci so zaslužili samo pri enem kilogramu malenkost 20 din.; v celotni pa 136 mil. din. Koliko je odpadlo od teh milijonov na Pucelja in

njegovo samostojno poslansko žlahto, nam še ni znano. Vsekako pa gotovo težke svote, ker sta se tako z vsemi štirimi uprli reviziji prodajne pogodbe nemških volov g. minister Pucelj in vertojbski minister Mermolja. Za naš Stajerce bo odgovarjal glede prodaje nemških volov pri prvi javni priiliki gospod Mermolja.

G. Pucelj in jara pšenica iz Češke. G. minister Pucelj se je odločil, da kupi za vsako ceno za seme jara pšenice nekje na Češkem. Cela zadeva s to drago jaro pšenico je že priromala tako daleč, da bo te dni enkrat odpotovala na Češko posebna komisija, ki si bo ogledala: kje, kako in koliko bo kupila. To bo zopet komisija jugoslovanskega kova, ki bo vlekla masne dnevnice, dobro jedla in pila ter kolikor mogoče počasi vršila svoj posel. Gotovo dejstvo je, da naša mila kraljevina ne bo videla Puceljeve jare pšenice pred sredino aprila ali pa kje enkrat začetkom maja. Vsak — no, vsaj slovenski kmet ve, da se mora sejati jara pšenica v marcu in ne kje v sredini maja. Mogoče pa misli g. minister Pucelj to češko pšenico prihraniti kot seme za drugo spomlad. Da, da g. minister, krave, voli, bikli teleta in jara pšenica — to je razlika in kako bi se naj mesar razumel na govedo in semensko žito.

Kaj pa naš prijatelj — direktor Tone Kristan? Gospodin se počuti na Belju prav dobro in se bavi kot se spodobi za debelo gospodo z — izvozom. Vsak dan pošlje in proda gosp. Kristan v Italijo 1000 kg surovega masla, velike množine krompirja, žita in drugih taci potrebščin, ki našemu proletarijatu opasno primanjkujejo. — Ker je gospod Kristan tako temeljit izvoznik, pa se ne upajo njegovi so drugi poslanci nikdar nastopiti v skupščini proti draginji. Radi Belja, po komunistih podedovanih tiskarn in domov so naši jugoslovanski socialpatrijotje vedno pripravljena in sigurna rezerva za vladni kvorum. — Kristanu v Belju in socialpatrijotkim poslancem v Beogradu se godi dobro; za delavca socialpatrijota v Sloveniji pa se bo gospoda Kristan in kompanjoni pobrigala z žavbo demagogije ob času volitev.

Naše ljudstvo zahteva omiljenje rekrutske usode. Krajevna organizacija Kmetске zveze v Zavodnjem je na svojem shodu dne 26. svečana sklenila sledečo resolucijo: Z vojniki naj se ravna človeško in dostojno. Ravnokar smo zvedeli, da je bil vojak Franc Potočnik iz ugledne tukajšnje hiše batiniran, ko se je že ves bolan, priglasil k zdravniškemu pregledu in mesto k zdravniku, odtiran na vežbališče, kjer se je onesvestil, da so ga odnesli polmrtega. Vojaške delavne sile naj se izrabijo pametno in obče koristno.

Samostojneži imajo po navadi precej sreče. Saj so negovani otroci naših liberalcev, ki so si po krivici prilastili vso oblast v deželi. A včasih jim pa ven tar zatone solnce sreče. Med te samostojneže, ki včasih občutijo, da je sreča opoteča, spada naš Kene Franc ml. iz Globokega pri Brežicah. Pred nedavnim časom se je pravdal naš Kene s socialistom Martinom Umek. Sodnija v Brežicah je prisodila pravico Keneju, Umeka pa je obsodila v luknjo, katere slavna sodnija v Brežicah ne poseduje, ampak pošilja zlikovce v Sevnico ali pa Krško. A socialista Umek ni hotel iti v ječo, temveč je napravil priziv na celjsko sodnijo. Celjska sodnija je pa obsodila Keneja, Umeka je pa popolnoma oprostila. Lahko si mislimo, da se je Kene prijel za svojo samostojno butico, ko je dobil nalog, da naj poravnajo svoje ne majhne pravdarske stroške. A ta pravda ni samo zmanjšala Keneju obsega pri njegovem mošnjaku, ampak bo imela zanj še druge posledice.

Se vedno nespokorjena samostojneža. Iz Zavodnje nam poročajo: Zadnje nedeljo smo videli enkrat Ročnika in Vrtiča v cerkvi ali vsaj na sejmšču pred cerkvijo. Mislili smo, da se nameravata spokoriti in kot kristjana prihajati k nedeljski božji službi. Pa smo se zmotili. Kmalu smo spoznali, da sta prišla samo ljudi nagovarjat na Drogenigov shod v Ročnikovo gostilno. Kaj je g. poslanec govoril, ne vemo. Mislimo pa, da je pravil, kako se samostojni poslanci potegujejo za slabše ravnanje z našimi vojaki (saj je trdil

samostojni poslanec Mermolja v zbornici šele v četrtek, da je slabo ravnanje z vojaki samo laž), odvijal privit davčni vijak (saj je zastopnik Samostojne v finančnem odseku glasoval za visoke plače ministrom), zavračal odpravo krščanskega nauka iz šole in druge take kulturnobojne predloge (saj so samostojni poslanci prvi kulturnobojniki). Farba je še primeroma prav po ceni. Kruh in obleka je pa tako silno draga, a gospodje Smolnikar, Skala in Ročnik tega razumljivo ne občutijo tako hudo. Ti ptički dobro vejo, zakaj v resnici gre. Drugi so pa večinoma zapeljani vsled obljub in lepih besed. Ali ne veste, da se samostojna ladja potaplja in vse beži iz nje. Ne ostanite zadnji na njej, da se vam ne bodo smejali.

Tat — samostojnež. Iz Globokega pri Brežicah poročajo o samostojnežu, ki ima dolge prste. Velik samostojnež Pšeničnik se je nedavno mudil v Sevnici ob Savi. Tamkaj je videl voz, ki je ugajal njegovim očem. Takoj se zbudi v Pšeničniku grešno poželenje po onem vozu. S tovarišem sta se domenila, da bosta delila plen, ako se jima posreči ukrasti voz. Voz odpeljata na Pušenberg. Lastnik onega voza je jel poizvedovati, in dognalo se je, da je voz na Pušenbergu, in da je tat samostojni Pšeničnik. Može pravice so nagradili Pšeničnika, kljub temu, da je pristaž Ureka, globokega Matije Gubca, njegovo revizicijo z daljšim zaporom. Zdaj biva Pšeničnik v Mariboru v ječi. Upamo, da ga bodo tam naučili, da bo znal za naprej bolje ločiti med svojo in tujo lastnino.

Naša mladina napreduje. Poročilo od St. Janža na Dr. p. Ker sem zvedel, da ima šentjanška mladina 26. februarja svojo zabavno prireditev, sem jo radoveden mahnil tje. Pa mi ni bilo žal. Veselilo me je kot prijatelja slov. krščansko misleče mladine, da je stopil tudi St. Janž na plan, da se je tudi tamkajšnja mladina zganila, ker so mi znane tudi tamkajšnje težave. Zadolžen sem se vračal domov od nedeljske prireditve, občudoval sem lepo petje moškega in mešanega zbora, čudil sem se igralcem in igralkam, da so, dasi skoro vsi prvokrat na odru, tako pogumno in v splošno zadovoljnost rešili svojo nalogo. Pozornost gledalcev so na se obrnili tudi telovadci Orli, ki so pod vodstvom načelnika K. Brodnjaka proizvajali prav dobro brnske proste vaje, dasi zasilen oder ne nudi za telovadbo ugodnega terena. Prijeten mi ostane spomin na to prvo prireditev šentjanške mladine, želim samo, da bi fantje in dekleta vedne bili vneto delavni v svojih organizacijah.

Justično upravo / opozarjamo na sledeči nedostatek: V Soštanju imamo za sodnika domačina g. Rudolfa Ročnik. Zato ima g. sodnik večkrat tožbe ne zažve s svojimi znanci, neredko s svojimi lastnimi brati. Da ljudstvo ne bo izgubilo zaupanje v justico, je pač potrebno, da se namesti g. sodnik Ročnik v kakem tujem kraju. Tudi napravljajo sodnijam in strankam ne prijetnosti, več dela in velike stroške, ko se radi tega od strank razsodba od Klanja in apelira na drugo sodišče — kar se je že parkrat zgodilo.

Umrli je 2. t. m. znani vranski župnik, č. g. Anton Berce. Rojen je bil 20. maja 1860 v Kamni Gorici. Zadnje leta je preživel v Kranju kot penzionist.

Velikemu radikalu Veliz. Janko viču, ministru n. r. in kar je glavni miljenec Nikole Pašiča, se že od davno očita v raznih listih, zlasti v beograjski „Republiki“, da si je s pomočjo svoje oblasti nakočil veliko bogastvo in da ima to dobičkanosno na loženo na Francoskem, v Svici in s drugod. G. minister je na vsa ta očitanja dolgo molčal, nazadnje je pa objavil, da da vsak, tudi zadnji noviči tistemu, ki dokaže, da ima v tujini ali oni tuji banki nekaj gotovine, Mi ne nekaj časa in „Republika“ prinese natančne podatke o njegovih velikih akcijah po raznih francoskih bankah, seveda g. Velizar lahko še vedno reče, da ni grdo lagal, ker akcij niso gotovina v bankovcih in drobižu — Sedaj, ko se mu je še različno očitalo, se je zopet oglašil ter pravi, da se umakne iz političnega življenja, mu častno razsodišče, v katero rednega tudi svojega prijatelja radikalca Uzunoviča, kaj dokaže. Taki gospod predlagajo vse mogoče ceremonije, samo pred redno sodišče si ne upajo.

Pukovnik oklofutal damo — majka pa svojega kolega podporučnika.

se smelo trdi, da je bila ena najlepših prireditelj marib. dij. Orla. Vse točke sporeda so bile izvajane dovršeno, kot članske vaje Orlov za l. 1922 ter vaje Orle za Brno. Osupnilo je lepo in ubrano petje moškega, ženskega in mešanega zbora. Posebno mične so pa bile simbolične vaje naraščaja. Mladina le tako naprej. Bog živi!

Učiteljski naraščaj mariborskega moškega učiteljskega društva je priredil preteklo soboto popoldne v slavnostni dvorani moškega učiteljskega akademijo z zelo zanimivim sporedom. Sigurni nastop orkestra, moškega zbora, lepo vspela sopran-samospeva v visokih in težkih legah, nad vse lepo uspeli sopran-alt dvospev, deklamacije, sploh vse točke sporeda so bile izvajane s preciznostjo in dovršenostjo, ki je napravila na mnogobrojno navzoče občinstvo kar najboljši vtis. Želeti bi le bilo, da bi nam ta naraščaj še večkrat nudil kaj sličnega!

Sestanek mariborskih novinarjev. Dne 5. t. m. so imeli mariborski novinarji svoj sestanek, na katerem je o slavnostnih zadevah in vprašanih poročal društveni tajnik in urednik g. B. Vođeb iz Ljubljane.

Assumptio v Mariboru. Pri koncertu Dijaške kuhinje bo proizvajala 180 učiteljskih in učiteljskih veliko skladbo P. Hugolina Sattnerja „Assumptio“ (Vnebovzetje). Ta skladba je največja jugoslovanska vokalna kompozicija, ki jo je svojčas proizvajala ljubljanska Glasbena Matica z velikim uspehom. Mariborsko Assumptio bo vodil gospod prof. H. Druzovič.

Velik koncert Dijaške kuhinje v Mariboru. Kakor vsako leto bodo priredili tudi letos gojenci in gojenke državnega moškega učiteljskega v Mariboru velik spomladanski koncert v prid Dijaški kuhinji. Koncert se bo vršil v soboto, dne 1. aprila t. l. v veliki Götzovi dvorani.

Vodstvo splošne bolnice v Mariboru naznanja: Vsled splošne druginje in ne-

zadostnih finančnih sredstev je splošna bolnica v Mariboru primorana sprejem bolnikov omejiti na neobhodno potrebo. Do nadaljnjega se bodo sprejemali le nujni slučajji.

Letni občni zbor „Mariborskega društva za odpuščene kaznjence“ se vrši dne 11. marca 1922 ob 16. uri v konferenčni sobi kr. moške kaznilnice. K zborovanju so vsi člani najuljudneje vabljeni.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru obvešča svoje člane, da daje brezplačno vsakovrstne informacije in nasvete. V Slučaju potrebe se je obrniti pisмено na društvo ali osebno na g. Kejžarja, špedicija „Balkan“, Aleksandrova cesta.

Redni občni zbor pomočniškega zbora trgovskega gremija v Mariboru se vrši v ponedeljek 13. t. m. ob 18. uri v restavraciji Halbwild z dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, 2. nove volitve, 3. položaj trgovskih nastavljenecv in 4. slučajnosti.

Cerale français. Francoski pouk v kurzih začne v ponedeljek, dne 6. marca in se vrši vsak ponedeljek in četrtek od 18. do 19. ure na moškem učiteljsku. Vpisovanje do 20. marca pred poukom.

Podiranje mariborskega starega mosta počasi napreduje. Strokovnjaki so mnenja, da razdirajo stari most po načrtu iz znanega štajerskega Lemberga.

Nabrali so za Dijaško kuhinjo v Mariboru svađe na gostiji Jož. Potočnik—Ana Bratuša znesek 480 K. Leja hvala! Bog živi posnemovalce! — Novoporočencema pa prav obilo blago slova božjega!

V Šalincih pri gostiji Dolamič-Karba je svatevca Lojzika nabrala 480 kron za Orla v Križevcih in 280 kron za bogoslovce v Mariboru, gospodinja B. Milika pa še 128 kron za Kmečko Zvezo. Gostje pri svatovščini Sadek-Meznik na Padeškem vrhu so nabrali

373 kron za izobraževalno društvo v Zrečah, to na predlog društvenega načelnika Ludovika Vidmarja. — Na gostiji Orož-Mejovšek v Zrečah se je nabralo 1000 kron za nove zvonove.

Za sklad KZ so darovali naši prištaši iz Gor. Polskave poleg udnine še 215 K. — Na ženitnini Segal-Pavlič pri Sv. Venčesu so nabrali 300 kron za KZ. — Na neki veseli svađbi na Keblju so zložili za Kmečko zvezo 422 K. Vsem darovalcem iskrena hvala! Tajništvo KZ v Mariboru.

Razne novice.

Zamrznjeni parniki. V Finskem zalivu, v Kattegattu in Skagerraku je vsled silne zime, ki tamkaj vlada, zamrznilo 37 parnikov, natovorjenih z žvili in z drugim blagom. Med temi je 11 nemških. Velikanska ledena plast je v bližini Durslanda poljski parnik

„Krkov“ tako stisnila, da je dobil veliko odprtino, v katero je tešla voda. Moštvo parnika, 14 oseb, je moralo zapustiti parnik in je moralo po ledeni poti 20 km do bližnjega obrzja. Za te težavno pot je moštvo rabilo celih 20 ur.

Tri milijarde denarne globe. Pred kazenskim sodiščem v Budimpešti je bil nek Czono, največji lesni trgovec na Madžarskem kaznovan na denarno globo 3 milijarde, ker je brez dovoljenja v velikanskih množinah izvažal les iz Madžarske, pri čemer je imel nad 30 milijonov madžarskih K čistega dobička. Ker je za take prestopke določena svota, ki določa desetkratni čisti dobiček, bo dotični moral plačati to ogromno denarno kazen čeprav je zaprosil, da se mu spremeni v dvajsetdnevni zapor.

Širite katoliške liste!

Avto-vožnje

Pričenši s 15. sušcem vozi salonski autobus med Radgono in Mariborom

Radgona	6'00	17'00	K 160'—
Ivanjci	6'45	16'30	„ 140'—
Sv. Trojica	7'15	15'45	„ 100'—
Sv. Lenart	7'30	15'30 odh. 15'00 prih.	„ 80'—
Sv. Marjeta	8'00	14'30	„ 40'—
Maribor	8'30	14'00	„ —'—

Potniki na daljšo progo imajo prednost pred onimi na krajšo. Promet dnevno izvzemši le nedelje!

Automobilna prometna družba Maribor—Gornja Radgona s sedežem pri Sv. Lenartu d. z o. z.

MANUFAKTURA
Glavni trg št. 13.

MANUFAKTURA
Glavni trg št. 13.

J. PREAC
preje K. Pichler

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem z današnjim dnevom prevzel manufakturno trgovino K. Pichler ter bodem vsakemu postregel s trpežnim in prvovrstnim blagom po naugodnejših cenah.

Ker se mi je posrečilo dobiti zveze s prvovrstnimi tovarnami manufakturnega blaga, bodem skrbel, da bo vsak, ki kupi v moji trgovini zadovoljen tako z blagom, kakor s cenami.

Priporoča se

J. PREAC, manufakturna trgovina
Maribor, Glavni trg št. 13.

V MARIBORU, dne 3. marca 1922.

AUTOTAKSA

Ivan Völker

Maribor, Kersnikova ulica 1, Telefon 109.

Priden vrtnar

če mogoče neoženjen z dobrimi spričevali se sprejme

Oskrbništvo Sv. Jurij
Zg. Sv. Kungota.

DOBRO IN PO CENI

kupite edino pri tvrdki

JAKOB LAH

Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, čevlje, dežnice, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.

Najceneje

1—842

Solidno!

POZOR!

Ljubimci pristnega domačega vina, katero je prispelo se toči

samo v zajutrkovalnici **Novosel in drug**

preje Luckner, Gosposka ulica 5, ozl. Rotovski trg 8.

Cez ulico cene znatno nižje.

2—278 82

Na drobno

TRGOVINA

Na debelo

emajlove, steklene, porcelanaste in majolične posode se priporoča cenj. občinstvu

Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

Kupim dobro vpljano trgovino z mešavim blagom, eventualno z hišo na deželi. Ponudbe pod „Trgovina“ na oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 85
1—3

Oferja z ženo, bolj v letih se sprejme takoj. Pogoji ugodni. Naslov: Karel Kit, pos. Počehova št. 283 pri Mariboru. 2—2
85

Žepne ure precizijske in stenske popravljiva najsolidneje tvrdka R. Bizak, Maribor, Gosposka ulica št. 16. 19—30

Trapistovski sir se dobi prvovrsten pri

Matija Lah-u
Maribor, Glavni trg 4

Širite naše liste!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.